



## DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

23 mai 2016

BY nr. 19

### Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile art.73 din Constituția Republicii Moldova și a art.47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la principiile subvenționării în agricultură și dezvoltare rurală.

Anexă: - proiectul legii – 20 file  
- nota informativă – 6 file

Ion BALAN,  
Deputat în Parlament

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>220</u>		
" <u>23</u> "	<u>05</u>	20 <u>16</u>
Ora		

## **LEGE**

### **cu privire la principiile subvenționării în agricultură și dezvoltare rurală**

Avînd în vedere necesitatea stabilirii unui cadru juridic exhaustiv și uniform privind subvenționarea sectorului agroindustrial și de dezvoltare rurală din Republica Moldova, susținerea intereselor producătorilor agricoli autohtoni și adaptarea cadrului juridic normativ în domeniul subvenționării agricole la normele și practicile Comunității Europene,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

### **Capitolul I**

#### **DISPOZIȚII GENERALE**

##### **Articolul 1. Domeniul de reglementare**

(1) Prezenta lege stabilește principiile generale ale politicilor statului în domeniul încurajării și stimulării producerii agricole și dezvoltării rurale, temeiurile economice ale susținerii dezvoltării sectorului agroindustrial.

(2) Principiile stabilite de prezenta lege sunt unele de bază și nu privează statul de dreptul de a acorda o atenție deosebită sectorului agroindustrial.

(3) Prezenta lege nu reglementează principii ale activității de întreprinzător, precum și ale sistemului bugetar-fiscal ale Republicii Moldova.

##### **Articolul 2. Sfera de aplicare**

Prezenta lege vizează următoarele domenii:

- a) principiile de elaborare și implementare a politicii statului în domeniul agricol și de dezvoltare rurală, inclusiv modul de formare a Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;
- b) direcțiile prioritare ale sectorului agroindustrial susținute din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;
- c) plățile directe pe suprafață, pentru unele culturi agricole, specii de animale;
- d) oferirea de către stat a subvențiilor sectorului agroindustrial pentru acoperirea parțială a cheltuielilor suportate în procesul de producere agricolă și/sau efectuarea investițiilor în agricultură;
- e) criteriile de eligibilitate pentru beneficiarii de subvenții în agricultură și mediul rural;
- f) statutul juridic al autorităților administrației publice împuternicite cu funcții de executare a prevederilor legislației în domeniul subvenționării în agricultură și mediul rural, relațiile lor cu solicitanții și beneficiarii subvențiilor;
- g) principiile generale de gestionare a mijloacelor financiare publice alocate pentru acordarea subvențiilor în agricultură și mediul rural;
- h) sistemele informaționale în agricultură;
- i) alte aspecte ce vizează solicitarea de subvenții în agricultură și mediul rural, procesarea cererilor de acordare a acestora și plata lor.

##### **Articolul 3. Noțiunile principale**

În sensul prezentei legi, noțiunile principale au următoarele semnificații:

*activitate agricolă* – creșterea sau cultivarea, producerea agricolă, inclusiv recoltarea, mulsul, creșterea și deținerea de animale, în scopuri agricole sau menținerea terenurilor în bune condiții agricole și de mediu;

*Agencia de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (în continuare Agenție)* – instituție publică pe lângă Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, responsabilă de gestionarea eficientă a Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, precum și a altor surse financiare ale partenerilor de dezvoltare;

*beneficiar* – solicitant de subvenție, a cărui cerere a fost evaluată pozitiv și aprobată pentru achitare de către Agenție;

*criterii de eligibilitate* – condiții obligatorii pentru solicitantul subvenției;

*dezvoltarea rurală* – crearea condițiilor pentru un înalt nivel de viață, îmbunătățirea infrastructurii economico – sociale, rurale, precum și a relațiilor dintre comunități, în scopul de a asigura coeziunea economică și socială, asigurarea păstrării și creării locurilor de muncă în mediul rural și promovarea culturii etnice, rurale și mediului natural;

*Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural* – totalitatea mijloacelor bugetare, precum și a celor provenite din partea partenerilor de dezvoltare, pentru finanțarea măsurilor de sprijin;

*forță majoră* - circumstanțe excepționale, situații precum: decesul agricultorului – fondator unic, în cazul în care nu sunt succesori, calamitate naturală care afectează exploatațile agricole; distrugerea accidentală a bunurilor agricole aflate pe exploatație; o epizootie care afectează determinant șeptelul agricultorului;

*grant* - contribuție financiară sau tehnică nerambursabilă, oferită unui producător agricol din partea donatorilor, inclusiv străini, la achiziționarea bunurilor (activelor);

*grup de producători* – grup de producători, în sensul Legii privind grupurile de producători și asociațiile lor nr. 312 din 20 decembrie 2013;

*întreprindere afiliată* – societăți comerciale, întreprinderi, persoane fizice care practică activitate de întreprinzători (cu excepția grupurilor de producători), ce aparțin aceluiași/acelorași acționari, persoane, sau societăți comerciale, care fără a depinde una de alta, sînt reunite sub o conducere unică, ori sînt conduse de organe alcătuite majoritar din aceleași persoane, sau persoane afiliate persoanei fizice;

*investiție* – valoare a bunurilor (activelor) depuse în activitatea de întreprinzător pe teritoriul Republicii Moldova, date în exploatare conform condițiilor și termenelor prevăzute pentru fiecare măsură de sprijin, pasibile de sprijin financiar din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural;

*mediul rural* - satele, comunele, inclusiv localitățile care, conform legii, au statut de oraș, cu excepția orașelor-reședință ale consiliilor raionale, orașelor și satelor din cadrul mun. Chișinău, precum și a orașelor din cadrul UTA Găgăuzia;

*măsură de sprijin* – direcție principală în agricultură și mediul rural, susținută financiar de stat, care contribuie la realizarea uneia sau mai multora dintre prioritățile politicii agricole și de dezvoltare rurală, stabilite în Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală pentru anii 2014-2020;

*monitorizare* – supraveghere, măsurare și verificare sistematică a unei activități din punctul de vedere al performanțelor și al eficienței folosirii resurselor umane, materiale și financiare, precum și concepere de măsuri adecvate pentru atingerea obiectivelor stabilite;

*plată directă* – sprijin financiar, nerambursabil, acordat de către Agenție, exprimat în sumă fixă pe unitate de suprafață de teren cultivat și/sau cap de animal, în funcție de culturile agricole, speciile de animale, rezultatele activității agricole, de randamentul mediu individual în cazul corespunderii cu cel regional;

*prelucrare primară* – activitate realizată în localitate rurală, care cuprinde totalitatea operațiilor conform unei anumite tehnologii, în cadrul căroră produsele agricole vegetale sau animale sînt pregătite pentru a fi folosite ca materie primă sau semifabricate pentru diferite ramuri ale industriei agroalimentare;

*prelucrare finită* – activitate realizată în localitate rurală, care cuprinde totalitatea operațiilor, conform unei anumite tehnologii, în cadrul căroră produsele agricole de origine vegetală sau animală au trecut prin toate fazele de prelucrare, fiind posibilă întrebuințarea acestora în scopul final pentru care au fost produse;

*producător agricol* – persoană fizică, care practică activitate de întreprinzător, persoană juridică – societăți comerciale, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare, cooperativele și întreprinderile de stat, care desfășoară activitate agricolă pe teritoriul localităților republicii;

*producător agricol mic* – producătorul agricol, care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință pînă la 20 de hectare de teren agricol arabil și/sau pînă la 10 hectare terenuri ocupate de culturi perene în rod, sau de la 21 – pînă la 40 de capete de bovine sau de la 51 pînă la 100 de capete de porcine, ovine/caprine sau, în orice caz, nu depășește criteriile stabilite pentru întreprindere mică prin Legea nr. 206 – XVI din 07.07.2006 privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;

*producător agricol mijlociu* – producătorul agricol, care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință de la 21 pînă la 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau pînă la 75 hectare terenuri ocupate de culturi perene în rod, sau de la 41 – pînă la 100 de capete de bovine sau de la 101 pînă la 240 de capete de porcine, ovine/caprine sau, în orice caz, nu depășește criteriile stabilite pentru întreprindere mijlocie prin Legea nr. 206 – XVI din 07.07.2006 privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;

*producător agricol mare* – producătorul agricol, care deține cu drept de proprietate sau posesie și folosință mai mult de 500 de hectare de teren agricol arabil și/sau mai mult de 75 ha terenuri ocupate de culturi perene în rod, sau 100 de capete de bovine sau 240 de capete de porcine, ovine/caprine sau, în orice caz, depășește criteriile stabilite pentru întreprinderi micro, mici și mijlocii prin Legea nr. 206 – XVI din 07.07.2006 privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii;

*tînăr fermier* – producător agricol, persoană fizică și juridică, înregistrat într-o localitate rurală, a cărei fondator și administrator unic sînt persoane fizice cu vîrsta între 18-35 ani la momentul depunerii cererii de solicitare a sprijinului, care deține competențele și calificările profesionale adecvate și care se inițiază pentru prima dată într-o exploatație agricolă ca administrator al acesteia;

*preț de referință* – valoarea investiției în tehnică, utilaje și echipamente agroindustriale, în raport cu baza de date, acceptată drept bază de calcul a subvenției;

*producție agroalimentară ecologică* – producția agroalimentară, ce corespunde criteriilor stabilite de Legea nr. 115 – XVI din 09.06.2005 cu privire la producția agroalimentară ecologică;

*Registrul Digital Agricol* - sistem electronic integrat de evidență a producătorilor agricoli autohtoni și mijloacelor de producție agricolă;

*subvenție* – ajutor bănesc nerambursabil și neimpozabil, acordat din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, pentru susținerea investițiilor efectuate în producția agricolă și în dezvoltarea infrastructurii rurale care corespund criteriilor de eligibilitate;

*sistemul informațional automatizat de evidență a solicitanților și beneficiarilor de subvenții* - sistemul electronic integrat, administrat de Agenție, destinat evidenței solicitanților și beneficiarilor de subvenții;

*zonele defavorizate* – zonele rurale în care, din cauza dezavantajelor legate de demografie, mediu, calitatea solului, precum și altor factori, veniturile populației provenite din agricultură, sunt mai mici comparativ cu mediile pe țară. Lista zonelor defavorizate se aprobă de Guvern la propunerea autorității administrative centrală.

#### **Articolul 4. Scopul legii**

(1) Prezenta lege are menirea să încurajeze modernizarea sectorului agroindustrial și mediul rural prin:

- a) creșterea competitivității sectorului agroalimentar și mediul rural prin modernizarea și restructurarea pieței;
- b) asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale în agricultură;
- c) îmbunătățirea nivelului de trai în mediul rural.

(2) În vederea realizării scopului trasat la alin. (1) al prezentului articol, statul, în persoana autorităților sale competente stimulează:

- a) modernizarea lanțului agroalimentar în scopul conformării la cerințele UE privind siguranța alimentelor și cerințele de calitate;
- b) facilitarea accesului la piețele de capital, de inputuri și outputuri pentru fermieri;
- c) reformarea sistemului învățământului, cercetărilor științifice și serviciilor de extensiune rurală în sectorul agroalimentar și crearea sistemului de informare integrat în agricultură;
- d) sprijinirea practicilor de gestionare a terenurilor agricole și a apei;
- e) sprijinirea tehnologiilor de producție prietenoase mediului, a produselor ecologice, inclusiv a biodiversității;
- f) sprijinirea adaptării și atenuării efectelor schimbărilor climatice asupra producției agricole;
- g) alocarea investițiilor pentru infrastructura fizică și de servicii din mediul rural;
- h) creșterea oportunităților de ocupare a forței de muncă în domeniul non-agricol și sporirea veniturilor în mediul rural;
- i) implicarea comunității locale în dezvoltarea rurală.

### **Capitolul II**

#### **PRINCIPIILE DE BAZĂ ALE ACTIVITĂȚII DE SUBVENȚIONARE PENTRU AGRICULTURĂ ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ**

**Articolul 5. Principiile de bază ale activității de subvenționare în agricultură și stimularea dezvoltării mediului rural**

Reglementarea activității de subvenționare în agricultură și mediul rural are loc pe următoarele principii de bază:

- a) previzibilitatea și stabilitatea reglementărilor juridice;
- b) transparența decizională;
- c) tratamentul egal;
- d) eficiența bazată pe argumente economico-financiare;
- e) continuitatea proceselor de susținere a producătorilor agricoli;
- f) asumarea responsabilităților de către beneficiarii de subvenții drept condiție obligatorie pentru obținerea de ajutor financiar;

g) rezonabilitatea costurilor.

#### **Articolul 6. Principiul previzibilității și stabilității reglementărilor juridice**

(1) Reglementarea activității de subvenționare în agricultură și mediul rural se realizează prin prezenta lege, legea bugetului de stat pe anul respectiv, hotărâri ale Guvernului precum și actele normative ale autorităților centrale de reglementare, aprobate în limita competențelor stabilite de prezenta lege.

(2) Reglementările normative care prevăd reducerea cuantumului subvențiilor pentru un domeniu al agriculturii și mediului rural nu se pot adopta mai devreme de expirarea termenului de 6 luni de la data intrării în vigoare a reglementărilor inițiale.

(3) Dacă legea bugetară anuală nu se adoptă în termenii stabiliți, finanțarea măsurilor de sprijin se asigură în baza dispozițiilor privind aplicarea bugetului provizoriu, conform prevederilor Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014.

(4) Investițiile în curs de realizare, încheiate înainte de intrarea în vigoare a legislației noi, se guvernează de legislația veche în ceea ce privește guvernarea naturii și extinderea drepturilor și obligațiilor părților, în special cuantumul subvenției acordate, precum și orice efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede condiții mai avantajoase pentru producătorul agricol.

#### **Articolul 7. Principiul transparenței decizionale**

(1) Statul, în persoana autorităților administrației centrale, garantează consultarea și participarea reprezentanților comunității de afaceri și societății civile, a altor parteneri sociali în faza de concepere, elaborare și implementare a politicilor publice în domeniul subvenționării agriculturii și al mediului rural, prin oferirea de oportunități egale pentru diverse grupe de producători agricoli, prin sporirea transparenței, accesului la informație, instruirii și limitării stricte a excepțiilor.

(2) Agenția este obligată să furnizeze, lunar, informații complete de interes public privind gestionarea mijloacelor alocate din Fond (listele producătorilor agricoli solicitanți, beneficiarii de subvenții și valoarea lor, încălcările depistate în procesul de implementare a proiectelor investiționale, etc.).

(3) Supravegherea proceselor de subvenționare va fi asigurată prin intermediul unui organ colegial de supraveghere – Consiliul de Supraveghere, constituit din reprezentanții autorităților administrației publice și ai asociațiilor profesionale din domeniu, în conformitate cu atribuțiile stabilite de un regulament aprobat de autoritatea administrativă centrală.

(4) Până la 25 ianuarie a anului ulterior celui în gestiune, autoritatea administrativă centrală va prezenta Guvernului raportul activităților de gestionare a mijloacelor financiare alocate Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

#### **Articolul 8. Principiul tratamentului egal**

(1) Statul, în persoana autorității administrației publice abilitate, aplică în mod nediscriminatoriu criteriile și mijloacele de acordare a subvențiilor pentru sectorul agroindustrial și mediul rural, față de toți solicitanții, precum și în raport procentual, relativ egal, pentru toți potențialii beneficiari.

(2) Acordarea subvențiilor are la bază prezumția respectării legislației de către producătorii agricoli și tratarea în favoarea acestuia a îndoielilor apărute la aplicarea legislației ce ține de activitatea de subvenționare.

(3) Nu se consideră încălcarea principiului tratamentului egal aplicarea în privința unui cerc de persoane, deosebit după unele trăsături obiective, un regim de reglementare diferit de cel aplicat

unui alt cerc de persoane identificat în baza unui alt criteriu, dacă o astfel de tratare diferită rezultă din obiectivele strategice de dezvoltare

#### **Articolul 9. Principiul eficienței bazat pe argumente economico-financiare**

(1) Autoritatea administrativă centrală asigură utilizarea eficientă a resurselor financiare alocate, prin selectarea minuțioasă a direcțiilor de utilizare a subvențiilor din punctul de vedere al contribuției lor în atingerea obiectivelor prevăzute de Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală.

(2) Statul, în persoana autorităților administrativă centrală abilitată, stimulează producătorii agricoli în vederea obținerii unor performanțe materializate prin atingerea indicatorilor cantitativi și calitativi plauzibili.

(3) Subvențiile/plățile directe se acordă în condițiile bunei utilizări a resurselor naturale, umane, financiare și a celor de producție, aplicării sistemelor de calitate pentru produsele agricole și alimentare, respectării regulilor de agro-mediu.

(4) Autoritatea de elaborare a politicilor în domeniul agricol și de dezvoltare rurală asigură utilizarea eficientă a resurselor financiare alocate, prin selectarea minuțioasă a direcțiilor de utilizare a subvențiilor avînd ca bază: Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală, politicile ramurale de asigurare a Strategiei naționale, raportul import-export al produselor agroalimentare, studii de fezabilitate și argumentări economice, ce ar veni în susținerea măsurilor propuse pentru subvenționare.

#### **Articolul 10. Principiul continuității proceselor de susținere a producătorilor agricoli**

(1) Statul, în persoana autorităților administrației publice abilitate, garantează consecvența și previzibilitatea în activitatea autorităților responsabile de elaborarea și implementarea politicilor de subvenționare a producătorilor agricoli și a reglementărilor aprobate de către Parlament, Guvern, alte autorități ale administrației publice.

(2) Subvențiile și plățile directe se acordă în baza unor documente de politici, valabile pentru o perioadă de cel puțin 5 ani.

#### **Articolul 11. Asumarea responsabilităților de către beneficiarii de subvenții**

(1) Toți solicitanții/beneficiarii de subvenții sunt obligați să-și asume responsabilitatea, drept condiție obligatorie pentru obținerea subvenției.

(2) Pentru prezentarea datelor false, denaturate, neveridice, cererile solicitanților de subvenții se declară neeligibile, iar solicitantul de subvenție se introduce în Lista de interdicție a beneficiarilor de subvenții, menținută de Agenție, conform procedurii stabilite de Guvern.

#### **Articolul 12. Principiul rezonabilității costurilor**

(1) Autoritatea responsabilă de administrarea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural trebuie să se asigure de faptul că toate costurile investițiilor sunt stabilite printr-o metodă de calcul echitabilă, verificabilă și transparentă.

(2) Calcularea subvenției pentru bunuri obiecte ale investiției eligibile va avea la bază prețuri de referință, stabilite în baza metodologiei actualizate periodic.

### **CAPITOLUL III ORGANIZAREA INSTITUȚIONALĂ, ATRIBUȚIILE AUTORITĂȚILOR ADMINISTRAȚIEI PUBLICE ÎN DOMENIUL SUBVENȚIONĂRII AGRICULTURII ȘI MEDIULUI RURAL**

### **Articolul 13. Atribuțiile Guvernului**

În vederea realizării și implementării politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural, Guvernul exercită următoarele atribuții:

- a) propune Parlamentului aprobarea, prin legea bugetului de stat pentru anul respectiv, alocării mijloacelor financiare necesare promovării politicii statului în domeniul subvenționării agriculturii și mediului rural, acordarea plăților directe, precum și cuantumul acestora;
- b) aprobă ordinea, procedura de solicitare și acordare a subvențiilor/plăților directe la propunerea autorității de elaborare a politicilor în agricultură și dezvoltare rurală;
- c) prognozează și identifică sursele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;
- d) aprobă modul de ținere a Registrului Digital Agricol;
- e) aprobă anual lista riscurilor, culturilor de plante și a speciilor de animale agricole, a căror asigurare se subvenționează din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural;
- f) aprobă Lista zonelor defavorizate;
- g) exercită alte atribuții necesare implementării politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural, stabilite în sarcina sa prin legi și hotărâri ale Parlamentului.

### **Articolul 14. Atribuțiile autorității administrative centrale**

(1) Autoritatea administrativă centrală, responsabilă de politicile de subvenționare a producătorilor agricoli și dezvoltare rurală este Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (în continuare – autoritatea administrativă centrală).

(2) Autoritatea administrativă centrală are următoarele atribuții:

- a) elaborează, asigură implementarea și monitorizarea Strategiei Naționale de Dezvoltare Agricolă și Rurală;
- b) asigură, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, alocarea de suport financiar pentru susținerea sectorului agroindustrial și mediul rural;
- c) evaluează impactul realizării politicilor de subvenționare pentru agricultură și mediul rural și, reieșind din datele obținute, propune Guvernului adaptarea acestora la necesitățile economiei naționale și ale locuitorilor țării;
- d) întreprinde măsurile necesare informării spectrului cât mai larg de producători agricoli privitor la condițiile de accesare a subvențiilor pentru agricultură și dezvoltare rurală;
- e) asigură atragerea de programe internaționale de asistență tehnică și financiară, destinate suplinirii Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, inclusiv pe domeniul de dezvoltare rurală, precum și implementarea lor;
- f) asigură, prin coordonare cu Ministerul Finanțelor, distribuirea/redistribuirea mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, pentru măsurile de sprijin, în limita mijloacelor fondului;
- g) aprobă prețurile de referință la calcularea subvenției pentru tehnică, utilaj și echipamente eligibile pentru subvenționare;
- h) aprobă manuale de proceduri aferente măsurilor de sprijin;
- i) exercită alte atribuții necesare implementării politicii statului de subvenționare în agricultură și mediul rural, stabilite prin legi și hotărâri ale Parlamentului, precum și ordonanțe și hotărâri ale Guvernului.

### **Articolul 15. Statutul juridic și atribuțiile Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură**

(1) Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură este o instituție publică, pe lângă autoritatea administrativă centrală, menită să gestioneze resursele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, precum și resursele altor parteneri de dezvoltare alocate în administrare, să realizeze măsurile de intervenție pentru agricultură, în condițiile legii și, să monitorizeze activitățile de subvenționare și intervenție realizate.

(2) Întru realizarea misiunii sale, Agenția exercită următoarele atribuții:



- a) asigură derularea corectă și legală a operațiilor de gestionare a Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;
- b) examinează cererile și dosarele de subvenționare depuse de către solicitanți și eligibilitatea acestora de a beneficia de fonduri din partea statului, conform procedurilor și regulamentelor aprobate în limita competențelor prevăzute de prezenta lege;
- c) autorizează și efectuează plata subvențiilor/plăților directe către beneficiarii subvențiilor;
- d) efectuează verificări pe teren ale investițiilor pentru a stabili eligibilitatea plăților directe;
- e) monitorizează respectarea criteriilor de eligibilitate și a condițiilor contractuale de acordare a ajutorului financiar nerambursabil de către beneficiari după efectuarea plăților;
- f) elaborează manuale de proceduri pentru fiecare măsură de sprijin;
- g) exercită, în modul stabilit, măsuri de intervenție pe piață, în condițiile legii;
- h) exercită alte atribuții necesare implementării politicii statului în domeniul susținerii agriculturii, aferente domeniului subvenționării în agricultură.

(3) Statutul juridic al Agenției se stabilește prin Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției, aprobat prin hotărâre de Guvern.

(4) Agenția, este condusă de director, asistat de 2 directori adjuncți, numiți și eliberați din funcție prin ordinul ministrului agriculturii și industriei alimentare, prin concurs.

(5) În activitatea sa, Agenția este asistată de un Consiliu de Supraveghere, format din 7 membri, reprezentanți ai autorității centrale din domeniul agriculturii, Agenției, ministerului finanțelor, asociațiilor profesionale de profil. Componenta și regulamentul de activitate ale Consiliului se aprobă de Guvern.

(6) Finanțarea Agenției se asigură din:

- a) mijloacele bugetului de stat, alocate, în acest sens, anual în cadrul bugetului autorității centrale de reglementare;
- b) mijloacele financiare provenite în urma încasării taxei de examinare a cererilor de acordare a subvențiilor;
- c) donațiile donatorilor străini/autohtoni;
- d) alte surse legale.

(7) Entitățile, indiferent de forma juridică de organizare, deținătoare de registre de stat, de alte informații, necesare pentru îndeplinirea eficientă a funcțiilor Agenției, acordă acces gratuit la acestea, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituită de Guvern, cu stabilirea condițiilor de acces și utilizare a acestor registre, altor informații pentru a păstra integritatea lor. Cheltuielile legate de asigurarea conexiunii on-line la bazele de date ale entităților vor fi suportate din mijloacele bugetului de stat.

#### **Articolul 16. Consiliul de Supraveghere**

(1) Consiliul de Supraveghere, este o structură funcțională deliberativă, constituită pentru promovarea obiectivelor politicilor de dezvoltare agricolă și rurală, consolidarea eforturilor autorităților publice investite cu atribuții de dezvoltare a sectorului și reprezentanții asociațiilor producătorilor agricoli, coordonarea, supravegherea și monitorizarea eficienței subvențiilor acordate de către AIPA.

(2) Consiliul de supraveghere are următoarele atribuții:

- a) aprobarea programului de dezvoltare strategică a Agenției;
- b) examinarea și aprobarea planului anual de activitate, coordonarea bugetului anual al AIPA, precum și regulamentelor interne ale acesteia;
- c) examinarea și aprobarea rapoartelor Agenției privind evaluarea implementării proiectelor;

- d) înaintarea propunerilor și acordarea asistenței la elaborarea programelor de repartizare a mijloacelor fondului;
- e) monitorizarea și evaluarea periodică a utilizării mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural;
- f) coordonarea manualelor de proceduri elaborate de Agenție;
- g) organizarea concursului pentru suplinirea funcțiilor de director al Agenției și adjuncții acestuia, în baza regulamentului aprobat de autoritatea administrativă centrală, cu prezentarea candidaturilor acceptate spre numire autorității administrative centrale;
- h) contribuirea la atragerea de mijloace suplimentare pentru asigurarea activității Agenției;
- i) exercitarea altor atribuții, în conformitate cu prezenta Lege.

(3) Membrii Consiliului activează pe baze obștești, fără remunerare materială, paralel cu munca de bază.

## CAPITOLUL IV

### PLANIFICAREA ȘI STABILIREA MĂSURILOR DE SPRIJIN PASIBILE DE SUBVENȚIONARE

#### **Articolul 17. Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală**

(1) Strategia Națională de Dezvoltare Agricolă și Rurală, denumită în continuare Strategie națională, este elaborată de autoritatea administrativă centrală, aprobată de Guvern, care cuprinde o perioadă minimă de 5 ani.

(2) Alocațiile bugetare anuale, pînă în anul 2020 inclusiv, vor acoperi 3 priorități strategice de dezvoltare, prevăzute în Strategia națională, după cum urmează:

**Prioritatea I. Creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin restructurare și modernizare**

**Măsura 1: Investiții în exploatațiile agricole pentru restructurare și adaptare la standardele Uniunii Europene.**

Stimularea investițiilor pentru producerea legumelor și a fructelor pe teren protejat (sere de iarnă, solarii, tuneluri).

Stimularea investițiilor pentru înființarea, modernizarea și defrișarea plantațiilor multianuale, inclusiv a plantațiilor viticole și a plantațiilor pomicole.

Stimularea investițiilor pentru procurarea tehnicii și utilajului agricol convențional.

Stimularea investițiilor pentru utilizarea și renovarea tehnologică a fermelor zootehnice.

Stimularea procurării animalelor de prăsilă și menținerii fondului genetic al acestora.

Stimularea creditării producătorilor agricoli de către băncile comerciale și instituțiile domeniu de intervenție financiară nebancare.

Stimularea mecanismului de asigurare a riscurilor în agricultură.

**Măsura 2. Investiții în prelucrarea și comercializarea produselor agricole.**

Stimularea investițiilor pentru dezvoltarea infrastructurii post-recoltare și procesare:

- case de ambalare și frigidere de păstrare a fructelor, strugurilor și legumelor;
- procesare, uscare și congelare a fructelor, strugurilor, legumelor și cartofilor;
- procesare, uscare și condiționare a cerealelor, oleaginoaselor, florii-soarelui și soia;
- prelucrare primară, ambalare, refrigerare, congelare și păstrare a cărnii, procesare, ambalare și păstrare a laptelui.

Sprijin în constituirea și funcționarea grupurilor de producători agricoli.

**Prioritatea II. Asigurarea gestionării durabile a resurselor naturale**

**Măsura 3. Pregătirea pentru implementarea acțiunilor referitoare la mediul și spațiul rural.**

Stimularea investițiilor pentru consolidarea terenurilor agricole

Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului de irigare

Stimularea producătorilor agricoli pentru compensarea cheltuielilor la irigare

Stimularea investițiilor pentru procurarea echipamentului No-Till și Mini-Till

## Susținerea promovării și dezvoltării agriculturii ecologice

Prioritatea III. Sporirea investițiilor în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, inclusiv în infrastructura aferentă întreprinderilor agricole, plasate în extravilan

Măsura 4. Îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii rurale.

Măsura 5. Servicii de consultanță și formare.

Măsura 6. Schema de plată unică pe suprafață.

(3) Prioritățile strategice de dezvoltare, precum și măsurile de sprijin sunt exhaustive, pot fi modificate/completate doar în condițiile unei evaluări sectoriale, în baza unei analize SWOT realizate de autoritatea centrală de reglementare și aprobate de Guvern, cu respectarea prevederilor art. 6.

### **Articolul 18. Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural**

(1) Pentru finanțarea investițiilor aferente obiectivelor și măsurilor de sprijin, incluse în Strategia națională se constituie Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural, care se formează din alocațiile anuale de la bugetul de stat, ca poziție distinsă pentru politică de dezvoltare agricolă și rurală, precum și din alte surse, inclusiv din cadrul programelor Comisiei Europene.

(2) Alocațiile anuale din bugetul de stat, cumulativ cu alte surse, pentru Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural vor constitui nu mai puțin de 4% din veniturile aprobate ale bugetului de stat pe anul respectiv.

(3) Modul de distribuire între măsurile de sprijin a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural se realizează de autoritatea administrativă centrală, prin consultarea Consiliului de supraveghere, societății civile și asociațiile de profil, ținându-se cont de faptul că 50% din sursele acestuia se vor utiliza pentru plăți directe.

### **Articolul 19. Măsuri de sprijin și subvențiile pentru acestea**

(1) Mijloacele Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural sunt utilizate la susținerea măsurilor de sprijin prevăzute la art. 17.

(2) În cadrul măsurilor de sprijin vor fi subvenționate investițiile în:

- a) înființarea plantațiilor multianuale, inclusiv defrișarea celor cu termen de exploatare depășit;
- b) construcția/reconstrucția de sere, solarii destinate creșterii producției agricole;
- c) tehnică, mașini, utilaje și echipamente agricole;
- d) construcția/reconstrucția de ferme zootehnice (mașini, utilaje, echipamente, materiale de construcție), inclusiv procurarea de animale de prăsilă;
- e) utilaje, echipamente și materiale de construcție pentru infrastructura post-recoltare, prelucrarea primară și finită a produselor agroindustriale;
- f) sisteme de irigare, mașini și utilaje destinate implementării tehnologiilor moderne de lucrare a solului cu impact redus asupra mediului;
- g) practicarea producerii ecologice;
- h) susținerea înființării și funcționării grupurilor de producători agricoli și asociațiile lor;
- i) stimularea investițiilor în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, inclusiv în infrastructura auxiliară întreprinderilor agricole;
- j) stimularea investițiilor în diversificarea activităților economice în mediul rural;
- k) compensarea cheltuielilor administrative, aferente tranzacțiilor de vânzare - cumpărare, donație, schimb a terenurilor agricole, în cadrul proiectelor de consolidare a terenurilor agricole;
- l) compensare parțială a costurilor la apă, utilizată pentru irigare;
- m) compensarea parțială a cheltuielilor de creditare de la instituțiile financiare atât din țară cât și din străinătate;
- n) susținerea asigurării riscurilor de producție în agricultură;

- o) transfer de cunoștințe și acțiuni de informare, prin susținerea activităților de formare profesională și de dobândire a competențelor;
- p) plățile directe;
- q) susținerea activităților de promovare pe piețele internaționale.

(3) Lista bunurilor aferente investiției eligibile se aprobă de Guvern, la propunerea autorității administrative centrale.

(4) Mărimea subvenției acordate pentru fiecare măsură de sprijin variază în dependență de obiectivele de dezvoltare promovate în documentele de politici strategice în domeniul agroindustrial și de dezvoltare rurală al cărei plafon maxim (în puncte procentuale) se stabilește de către autoritatea administrativă centrală, prin consultare cu asociațiile producătorilor agricoli cu profil general și partenerii externi de dezvoltare și nu va depăși 50% din valoarea investiției, cu excepția cazurilor de reglementare a subvenției și mărimii acesteia prin alte legi.

(5) Suma subvenției are caracter compensatoriu: un solicitant/producător agricol, în cadrul unei măsuri, are dreptul la subvenție doar o dată în an.

(6) Suma maximală pe care o poate solicita un producător agricol va fi stabilită de autoritatea administrativă centrală, reieșind din prioritățile strategice ale sectorului agroindustrial și dezvoltare rurală.

(7) În dependență de mărimea Fondului, autoritatea administrativă centrală poate institui limite maxime a subvenției acordate unui solicitant, care va fi una echitabilă în raport cu investiția realizată. Limitele maxime ale subvenției pot fi majorate în cazul tinerilor și femeilor fermieri, investițiilor efectuate de grupurile de producători, proiectelor aferente producției agricole ecologice și celor realizate în zone defavorizate.

#### **Articolul 20. Plățile directe**

(1) În vederea menținerii nivelului cât mai înalt al venitului producătorilor agricoli, compensării parțiale a cheltuielilor suportate, statul efectuează plăți directe pe suprafață.

(2) Plățile directe constau în acordarea unei sume fixe pe unitate de hectar și/sau cap de animal, alocate în funcție de culturile agricole, suprafața terenurilor lucrate, speciile și numărul de animale.

(3) Pentru unele activități de importanță strategică – cultivarea produselor cu valoare adăugată înaltă, stabilite în mod expres de autoritatea administrativă centrală, cultivarea produselor agricole ecologice, precum și pentru localitățile din zonele defavorizate, se acordă plăți directe majorate. Valoarea majorărilor se stabilește de Guvern, și nu va depăși 20 puncte procentuale față de valoarea plăților directe de bază.

(4) Beneficiari ai plăților directe sunt producătorii agricoli, deținători legali ai terenurilor agricole, ocupate cu culturi anuale/multianuale și care demonstrează obținerea unei cantități minime per ha, stabilită anual de autoritatea administrativă centrală, în coordonare cu asociațiile de profil din domeniu. Baza de calcul a cantității minime a producției obținute constituie rezultatele recoltelor pentru anul precedent celui în care se depune cererea, în baza evidenței contabile și rapoartelor depuse în modul stabilit.

(5) Pentru a beneficia de acordare de plăți directe, solicitanții trebuie să:

- a) fie înscrși în Registrul Digital Agricol;
- b) respecte bunele condiții agricole și de mediu;
- c) fie deținători legali ai suprafețelor de terenuri agricole, pentru care se solicită plată directă.

(6) Suprafața minimă eligibilă, indivizibilă, pentru a beneficia de plăți directe este 1 ha.

(7) Cuantumul plății directe se calculează prin împărțirea limitei anuale alocate conform alin. (3), al art. 18, la numărul total de hectare eligibile în anul respectiv.

(8) Cuantumul plății directe pentru fiecare hectar/specie de animale se stabilește anual prin hotărâre a Guvernului.

(9) Se admite acordarea plăților directe pentru următoarele culturi agricole cultivate: grâu și orz de toamnă și de primăvară, porumb, floarea-soarelui, sfeclă de zahăr, mazăre, soie, rapiță, legume, plantații multianuale (vii, livezi, pepiniere viticole și pomicole, pomușoare, plantații de levănțică, de trandafir și alte culturi eterouleguminoase, ulei eteric), și alte culturi înregistrate în Registrul de stat pentru cultivare în Republica Moldova..

(10) Se admite acordarea plăților directe pe cap de animal pentru speciile de animale înscrise în Registrul de stat al animalelor, ținut conform prevederilor Legii nr. 231-XVI din 20 iulie 2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor (Monitorul Oficial, 2006, nr. 126-130, art. 623).

(11) Lista culturilor, speciilor de animale poate fi extinsă/limitată gradual, pentru facilitarea diversificării producției agricole, de către Guvern, în dependență de mărimea Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural.

#### **Articolul 21. Înlesnirile acordate unor categorii de producători agricoli**

(1) În vederea încurajării producției agroalimentare ecologice, susținerii business-ului mic și mijlociu și atragerea tineretului în agricultură, a femeilor din mediul rural, înviorării climatului de afaceri în zonele geografice defavorizate, subvenții în cuantumurile majorate, în condiții generale din valoarea investiției eligibile, se acordă cel puțin:

- a) 15% producătorilor agricoli tineri și femeilor;
- b) 20% producătorilor agricoli preocupați de cultivarea culturilor ecologice sau creșterea șeptelului animalelor ecologice ;
- c) 15% producătorilor agricoli, care desfășoară activitatea agricolă supusă subvenționării în zonele defavorizate;
- d) 10% producătorilor agricoli, care au achiziționat bunuri eligibile la subvenționare, de producție autohtonă.

(2) În cazul cumulării de către solicitantul de subvenție a câtorva sau mai multor calități enumerate la alineatul (1) al prezentului articol, el beneficiază nu mai mult de 25% .

#### **Articolul 22. Acordarea subvenției în avans**

(1) Prin derogare de la prevederile art. 19, alin. (5), pentru tinerii fermieri, care se stabilesc pentru prima dată într-o exploatație amplasată într-o zonă rurală, producătorii agricoli mici, a căror investiție vizează una din activitățile prevăzute la art. 17, alin. (2), lit. a) – e), pot beneficia de proiecte start-up, în cadrul cărora pot solicita pînă la 50% din valoarea investiției.

(2) Proiectele start-up vor fi subvenționate în avans, cu respectarea următoarelor condiții:

- a) asigurarea cofinanțării din partea solicitantului a contribuției de minim 10% din valoarea proiectului;
- b) valoarea investiției să nu fie mai mare de 1 mil. lei;
- c) proiectul să fie implementat într-o localitate din zona rurală;
- d) perioada de implementare pînă la 24 luni;
- e) crearea de locuri de muncă;
- f) existența unei garanții bancare sau după caz a unei polițe de asigurare eliberate de asiguratori licențiați în modul stabilit;
- g) proiectul nu are alte componente de grant;

h) tânărul fermier nu este afiliat unui alt producător agricol.

(3) Pentru finanțarea proiectelor start-up, vor fi alocate din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural pînă la 5% din mijloacele destinate măsurilor de sprijin prevăzute la art.17, cu excepția alocațiilor alin. (2), subpunct 5).

(4) Subvenționarea proiectelor start-up se va realiza în bază de concurs, prioritate vor avea proiectele care vor acumula punctajul cel mai mare, în limita fondurilor alocate în acest sens. Proiectele start-up, care nu vor acumula punctajul necesar, vor putea fi transferate pentru următoarea perioadă de evaluare, în cazul suplinirii fondurilor pentru componenta data.

Suma subvenției, virate beneficiarilor, nu poate fi utilizată pentru o altă destinație decît cea pentru care au fost acordate. Beneficiarii sunt responsabili de utilizarea sumelor potrivit destinațiilor, precum și de restituirea sumelor primite, în cazul în care aceștia nu justifică utilizarea lor.

(5) Condițiile și procedura de acordare a plăților în avans vor fi aprobate de Guvern.

### **Articolul 23. Reducerea quantumului subvenției/plății directe**

(1) Quantumul subvenției/plății directe, care urmează a fi achitată solicitantului, poate fi redusă în cazul:

- a) prezentării informațiilor incomplete pentru obținerea subvenției/plăților directe sau ca rezultat al excluderii unor componente neeligibile spre subvenționare fapt ce, conform naturii sale și legislației în vigoare, nu servește în calitate de temei pentru refuzul subvenționării, dar reclamă reducerea subvenției/plăților directe acordate proporțional cu informația neprezentată;
- b) încălcării, după obținerea subvenției, a normelor tehnice și/sau tehnologice privind activitatea de producție agricolă supusă subvenționării care nu este de natură substanțială pentru reclamarea restituirii subvenției sau neacordării acesteia, dar necesită reducerea plății directe acordate sau care ar putea fi acordată;
- c) în alte cazuri prevăzute de legislația în vigoare.

(2) Reducerea quantumului subvenției se realizează prin recalcularea sumei solicitate, în cererea aflată pe rol spre examinare, inclusiv pentru cererea achitată anterior, în cazul depistării erorii de calcul ulterior autorizării.

## **CAPITOLUL V**

### **CRITERIILE DE ELIGIBILITATE PENTRU BENEFICIEREA DE SUBVENȚII ȘI STATUTUL JURIDIC AL SOLICITANȚILOR ȘI BENEFICIARILOR DE SUBVENȚII PENTRU AGRICULTURĂ ȘI MEDIUL RURAL**

#### **Articolul 24. Criteriile generale de eligibilitate**

Sînt pasibili de subvenționare producătorii agricoli, grupurile de producători agricoli, care corespund următoarelor criterii generale, aferente măsurilor de sprijin prevăzute la art. 17, alin. (2), subpunct 1), lit. a) – f), subpunct 2), lit. b) – d), subpunct 3):

- a) au efectuat investiția ce corespunde obiectivelor și domeniilor de acțiune aferente fiecărei măsuri de sprijin financiar, stabilite în Strategia națională;
- b) au la bază un plan de afaceri, prin care să se demonstreze fezabilitatea proiectului realizat, pentru investiții ce depășesc 0,5 mln. lei și doar pentru anumite măsuri, stabilite de autoritatea centrală de reglementare;
- c) au procurat bunuri obiect al investiției eligibile de la furnizori și distribuitori;
- d) sînt deținători legali ai bunurilor imobile în/pe care se efectuează investiția;
- e) nu are restanțe la achitarea impozitelor și taxelor față de bugetul public național, la momentul depunerii cererii de subvenționare;
- f) dispun de apartenență la una din asociațiile producătorilor agricoli cu profil general sau ramural.

- g) dovedește prin acte confirmative, realizarea investiției (facturi, ordine de plată, acte de dare în exploatare, etc.);
- h) nu sunt incluși în Lista de interdicție a producătorilor agricoli;

## **Articolul 25. Criteriile speciale de eligibilitate**

**(1) Criteriile speciale de eligibilitate reprezintă totalitatea condițiilor speciale valabile pentru fiecare măsură de sprijin, respectarea cărora acordă dreptul la subvenție, după cum urmează:**

**a) la înființarea plantațiilor multianuale - pomicole (inclusiv nucifere), viticole, arbuști fructiferi și de căpșun, plantații de culturi aromatice subvenția se acordă pentru plantațiile înființate:**

- 1) cu soiuri înscrise în Catalogul soiurilor de plante al Republicii Moldova;
- 2) a cărei suprafață este nu mai mică de 0,5 ha;
- 3) în baza unui proiect, sau, după caz, a unui plan general al plantației;
- 4) cu material săditor, de la producători autorizați, inclusiv din străinătate, a cărei calitate, poate fi confirmat prin certificat de valoare biologică, după caz, cu respectarea prevederilor Legii viei și vinului nr. 57 – XVI din 10.03.2006, reglementările tehnice din domeniu.

**b) pentru a beneficia de subvenții la defrișarea plantațiilor multianuale, solicitanții vor face dovada respectării condițiilor de casare și defrișare stabilite de actele normative în vigoare.**

**c) pentru investițiile în sectorul zootehnic, subvenția se acordă pentru respectarea următoarelor condiții:**

- 1) respectarea cerințelor zoo-veterinare de creștere și întreținere a animalelor, prevăzute de normele sanitar-veterinare;
- 2) dispunerea de bază furajeră – terenuri agricole destinate creșterii hranei, cu suprafețe minime asigurării cantității de furaje numărului de animale;
- 3) deținerea încăperilor autorizate pentru întreținerea animalelor;
- 4) respectarea condițiilor de mediu, stabilite de legislația în vigoare;
- 5) în cazul construcțiilor/reconstrucțiilor fermelor zootehnice, dispunerea de proiect tehnic elaborat de companii licențiate în acest scop;
- 6) asigurarea animalelor contra riscurilor de producție, la momentul depunerii cererii de acordare a subvenției;
- 7) respectarea normelor legate de identificarea/înregistrarea în Registrul de stat al animalelor;
- 8) procurarea de bunuri/animale eligibile, confirmate prin certificate de calitate/de rasă, facturi, acte de dare în exploatare, etc.

**d) pentru investițiile în producerea produselor agricole pe teren protejat (sere, solarii, tuneluri) subvenția se acordă pentru respectarea următoarelor condiții:**

- 1) realizarea investiției pe o suprafață de cel puțin 0,1 ha, înființată de unul și același producător agricol;
- 2) deținerea unui proiect/schiță de proiect;
- 3) procurarea bunurilor confirmate prin certificate de calitate, facturi, acte de dare în exploatare, etc.

**e) pentru investițiile în procurarea tehnicii și utilajului agricol nou, inclusiv sisteme de irigare subvenția se acordă pentru respectarea următoarelor condiții:**

- 1) deținerea de terenuri agricole, în condițiile legii, de cel puțin 50 ha în cazul combinelor de recoltat culturile agricole și tractoarelor cu capacitatea motoarelor mai mare de 100 c.p. și cel puțin 5 ha, în cazul diverselor mașini și utilaje agricole;
- 2) înregistrarea de stat a tehnicii și utilajului agricol în modul stabilit;
- 3) achiziționării bunurilor de la furnizori, confirmate prin certificate de calitate, facturi, acte de dare în exploatare, etc.
- 4) achitarea integrală, sau după caz, a ratelor achitate pentru tehnica, utilajul și echipamentul agricol nou procurat.

**f) pentru investițiile în infrastructura post-recoltare subvenția se acordă pentru respectarea următoarele condiții:**

1) deținerea bazei de producție a materiei prime. Sunt facilitați producătorii agricoli care fac dovada deținerii bazei materiale de producție, inclusiv suprafețe de teren deținute legal, care ar asigura cel puțin 50% din capacitatea de păstrare/prelucrare eligibilă pentru subvenționare, cu producție proprie, precum și investițiile realizate în zonele rurale. Pentru investițiile altele decât cele menționate în valoarea subvenției se reduce cu 50% din valoarea de bază a acesteia;

2) Întrunește criteriile caracteristice de producător agricol mic, mijlociu sau mare;

3) achiziționarea bunurilor de la furnizori, confirmate prin certificate de calitate, facturi, acte de dare în exploatare, etc.;

4) achitarea integrală a costului utilajului/echipamentelor, altor bunuri eligibile în cadrul acestei măsuri de sprijin.

g) pentru investițiile în infrastructura fizică și cea a serviciilor din mediul rural, subvenția se acordă pentru respectarea următoarelor condiții:

1) deținerea bazei tehnico-materiale, inclusiv experiență în practicarea activității agricole, de cel puțin 3 ani;

2) înregistrarea și desfășurarea activității agricole în zona rurală, pentru care solicită subvenție;

3) realizarea investiției avînd la bază un proiect, inclusiv deviz de cheltuieli, coordonate după caz cu autoritățile publice locale.

h) pentru agricultura ecologică, subvenția este acordată pentru respectarea următoarelor condiții:

1) înregistrarea producătorilor agricoli în sistemul de producție a agriculturii ecologice;

2) deținerea unui contract încheiat cu un organism de inspecție și certificare acreditat și autorizat de autoritatea administrației centrale;

3) deținerea unui certificat de conformitate sau certificat de conversie.

i) pentru consolidarea terenurilor agricole, subvenția este acordată pentru compensarea parțială a lucrărilor cadastrale, în cazul comasării minimum 3 parcele, în vederea formării unui singur bun imobil și/sau a consolidat 3 parcele prin metoda vânzare - cumpărare, schimb, donație, formînd o exploatare agricolă cu parcele adiacente.

j) pentru compensarea cheltuielilor pentru irigare, subvenția este acordată producătorilor agricoli, inclusiv prin intermediul asociațiilor utilizatorilor de apă, pentru compensarea parțială a cheltuielilor suportate la pomparea/repomparea apei pentru irigare.

k) pentru serviciile de consultanță și formare, subvenția se va acorda pentru furnizarea serviciilor de consultanță.

(2) Lista actelor necesare pentru obținerea subvenției/plății directe se aprobă de Guvern.

#### **Articolul 26. Costuri și bunuri neeligibile**

Nu sunt eligibile la subvenționare următoarele costuri și bunuri:

a) achiziționarea de bunuri de la persoane afiliate;

b) achiziționarea de bunuri second-hand;

c) porțiunea de grant;

d) investițiile realizate în or. Chișinău și Bălți;

e) taxa pe valoare adăugată;

f) comisioane bancare, costurile garanțiilor bancare și cheltuieli similare;

g) costuri de schimb valutar, taxe și pierderi ocazionate de schimburile valutare;

h) procurarea de bunuri imobile;

i) instruirea/șef montaj;

j) servicii de instalare, montaj, lucrări mecanizate, servicii de transport, cheltuieli vamale, etc;

k) achitățile efectuate în cadrul operațiunilor de schimb al mărfurilor (barterul), operațiunii de compensare și contractelor de cesiune.

#### **Articolul 27. Drepturile și obligațiile producătorilor agricoli, solicitanți și beneficiari de subvenții**



(1) Producătorii agricoli, solicitanții/beneficiarii de subvenții dispun de următoarele drepturi:

- a) să beneficieze de volumul deplin de suport informațional privind condițiile de subvenționare;
- b) să înainteze cererile privind solicitarea de subvenții/plăți directe;
- c) să fie informat operativ privind iregularitățile depistate în documentația prezentată pentru acordarea subvenției;
- d) să urmărească prin accesarea rețelei electronice a compartimentului accesibil public a Registrului de Stat al Cererilor Solicitanților de Subvenții pentru agricultură, în vederea aflării situației cererii înaintate privind acordarea plății directe;
- e) să fie prezent la efectuarea inspecțiilor efectuate la diverse etape de examinare a cererii de acordare a subvenției;
- f) să facă cunoștință cu actele Agenției (procese-verbale, acte de inspecții), întocmite în vederea procesării cererii de acordare a subvenției/plății directe depuse de acesta;
- g) de a prezenta explicații pe marginea rezultatelor controalelor efectuate;
- h) să beneficieze de alte drepturi prevăzute de lege.

(2) Producătorii agricoli, solicitanți/beneficiari de subvenții sunt obligați:

- a) să respecte cerințele legislației privind subvenționarea în agricultură și mediul rural;
- b) să prezinte cererile de acordare a plăților directe cu documentația justificativă în modul și termenele stabilite
- c) să asigure utilizarea conform destinației a investiției pentru care a primit subvenții;
- d) să întrețină obiectul investiției în conformitate cu cele mai bune practici în domeniul vizat, în vederea asigurării protecției mediului, siguranței alimentelor, sănătății și bunăstării animalelor și a plantelor;
- e) să nu admită înstrăinarea sau darea în folosință sub nici o formă a investiției pentru care a primit sprijin financiar, pe un termen indicat de autoritatea administrativă centrală;
- f) să asigure toate condițiile pentru efectuarea adecvată a acțiunilor de inspecții post-achitare de către reprezentanții împuterniciți ai Agenției, în limita termenului indicate în lit. d) al prezentului aliniat, inclusiv acces la locurile și spațiile unde este efectuată investiția obiect al subvenționării, la documentele juridice, financiare, tehnice care au stat la baza efectuării și dezvoltării acestei investiții, etc.;
- g) să respecte pe toată durata stabilită, angajamentele, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar;
- h) să notifice Agenția la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării.
- i) să respecte alte obligații, prescrise de lege.

(3) Producătorii agricoli care, prezintă intenționat date neveridice, sau au admis înstrăinarea investiției, darea în folosință sub orice formă, casarea, defrișarea plantațiilor multianuale supuse subvenționării, conform perioadelor de timp stabilite, precum și au intrat în proces de insolvabilitate, sînt obligați să restituie imediat suma subvenției, cu includerea lor, după caz, în Lista de interdicție a producătorilor agricoli.

(4) Producătorii agricoli, beneficiari de subvenții, sînt obligați să mențină în vigoare criteriile de eligibilitate de la momentul depunerii cererii de solicitare a sprijinului financiar în decursul perioadei stabilite de autoritatea centrală pentru agricultură, în dependență de domeniul investiției, durata de exploatare sau de viață a acesteia, în caz contrar beneficiarii de subvenții sînt obligați să restituie suma subvenției primite, cu excepția cazurilor de forță majoră.

## **CAPITOLUL VI.**

### **PROCEDURA DE EXAMINARE ȘI ACHITARE A CERERILOR DE ACORDARE A SUBVENȚIILOR ȘI DE SUPRAVEGHERE A RESPECTĂRII PRESCRIPTIILOR DE SUBVENȚIONARE**

### **Articolul 28. Procedura de examinare a cererii de acordare a subvenției**

(1) Examinarea cererilor de acordare a subvențiilor/plăților directe, se efectuează de către Agenție, în conformitate cu prevederile prezentei legi și modul stabilit de Guvern.

(2) Procedura de examinare a cererii de subvenționare presupune următoarele etape de procesare:

- a) recepționarea dosarelor cu înregistrarea în modul stabilit;
- b) verificarea obiectului investiției la fața locului;
- c) examinarea și autorizarea spre plată a cererilor de acordare a plăților.

### **Articolul 29. Taxa de examinare a dosarelor**

(1) Pentru examinarea cererilor de obținere a subvențiilor se percepe taxă în mărime procentuală din quantumul subvenției solicitate.

(2) Taxa de examinare a dosarelor de subvenționare acceptate constituie 2% și se achită în valută națională, prin virament, la contul de decontare a Agenției.

(3) Taxa de examinare a dosarelor de subvenționare respinse constituie 0,5% și se achită în valută națională, prin virament, la contul de decontare a Agenției.

(4) Taxa de examinare a dosarelor de subvenționare se achită în mărime de 50% din sumă din contul Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și 50% din contul solicitantului subvenției.

(5) Taxa de examinare a dosarelor de subvenționare se achită după examinarea dosarului de subvenționare.

(6) Taxa de examinare a dosarelor de subvenționare plătită urmează a fi restituită parțial sau integral în cazul:

- a) achitării taxei într-o mărime mai mare decât cea prevăzută;
- b) renunțării sau respingerii cererii de subvenționare la etapa examinării ei de către subdiviziunile teritoriale ale Agenției.

(7) Pentru solicitanții de subvenții, aflați în dificultate – vîrstă înaintată, în cazul proiectelor start-up, tineri fermieri, în baza unei cereri motivate, taxa de examinare a subvenției poate fi reținută din subvenția calculată la trecerea în cont, a acestuia către beneficiar.

(8) În cazul plăților directe taxa de examinare nu se percepe.

(9) Mijloacele obținute de pe urma încasării taxei de examinare a dosarelor se vor utiliza conform unui regulament aprobat de autoritatea centrală de specialitate.

### **Articolul 30. Termenul de examinare a cererii de acordare a subvenției**

(1) Cererea de acordare a subvenției se examinează într-un termen rezonabil, însă nu va depăși 2 luni de la data depunerii la subdiviziunea teritorială a Agenției, cu excepția plăților directe a căror termen de examinare va fi stabilit de Guvern.

(2) În cazuri de complexitate termenul dat poate fi prelungit cu 10 zile lucrătoare, cu înștiințarea obligatorie, în scris, a solicitantului.

(3) Termenul de examinare poate fi suspendat, în cazul în care Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediul Rural este epuizat.

### **Articolul 31. Recepționarea dosarelor**

(1) Cererea de acordare a subvenției se depune la sediile subdiviziunilor structurale teritoriale ale Agenției din raza teritorială cărora s-a efectuat investiția de către reprezentantul legal al solicitantului.

(2) Cererea de acordare a subvențiilor însoțită de dosarul cu documentele solicitate se depune conform ordinii stabilite.

(3) Cererile de acordare a subvenției recepționate se supun înregistrării imediate în Registrul de Stat al Cererilor Solicitanților de Subvenții pentru Agricultură și registrul manual de intrări a subdiviziunii structurale respective, conform ordinii stabilite.

(4) În vederea respectării condițiilor de eligibilitate și stabilirii autenticității documentelor anexate la cererea de acordare a subvenției, reprezentanții subdiviziunii teritoriale ale Agenției, au dreptul:

- a) să solicite documente suplimentare pentru confirmarea veridicității documentelor anexate la cerere, dacă există temeiuri suficiente de a presupune caracterul lor neveridic;
- b) să solicite autorităților de orice nivel informații referitoare la solicitantul de subvenții și obiectul investiției;
- c) să verifice la fața locului obiectul investiției, starea acestuia, în vederea identificării și controlului cheltuielilor realizate;
- d) să exercite alte drepturi în scopul realizării prezentei legi.

#### **Articolul 32. Autorizarea spre plată a cererilor de acordare a subvenției**

(1) Procesul de autorizare spre plată a subvenției/plății are la bază următoarele principii:

- a) principiul transparenței;
- b) asigurarea concurenței și tratamentului egal, a imparțialității și nediscriminării în privința tuturor solicitanților;
- c) autorizarea plăților în ordinea recepționării dosarelor, conform regulii „primul venit, primul servit”;
- d) declararea de către solicitant pe propria răspundere a respectării condițiilor de eligibilitate și a veridicității actelor anexate la cerere, costurilor investiției, pentru care se solicită subvenția.

(2) La măsurile de sprijin pentru care este necesar un plan de afaceri, autorizarea plăților se va realiza după unele criterii de evaluare, bazate pe indicatori de performanță, rezultați din obiectivele prevăzute în Strategia Națională pentru Dezvoltare Agricolă și Rurală.

(3) Criteriile de evaluare vor fi aprobate de autoritatea administrativă centrală.

(4) În scopul asigurării transparenței și participării în procesul de subvenționare, în cadrul Agenției se instituie Comitetul de evaluare și autorizare a cererilor de acordare a subvențiilor, organ colegial, format din reprezentanți ai autorității centrale de reglementare, Agenție, după caz, experți din domeniile aferente sectorului agroindustrial.

(5) De competența Comitetului de evaluare și autorizare ține selectarea și autorizarea cererilor de subvenționare prevăzute la alin. (2), precum și cererile pe măsurile de sprijin pentru care este nevoie de plan de afaceri.

(6) Componența și atribuțiile Comitetului de evaluare și autorizare vor fi aprobate de Agenție.

(7) Decizia de autorizare a subvenției constituie temei pentru trecerea în contul beneficiarului a sumei subvenției/plății directe.

#### **Articolul 33. Controlul asupra utilizării conform destinației a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural**

(1) Solicitanții sînt responsabili de respectarea conformă a criteriilor de eligibilitate, precum și de îndeplinirea tuturor obligațiilor și angajamentelor.

(2) Procedura de verificare pe teren are la bază următoarele principii:

- a) obiectivitate și imparțialitate în efectuarea inspecțiilor;
- b) efectuarea și întocmirea actelor de inspecții în ordinea parvenirii cererilor de acordare a subvențiilor spre verificare;
- c) transparența și publicitatea actelor de inspecții;
- d) prezumția respectării legislației de către producătorul agricol/grupul de producători supus verificărilor;
- e) caracterul constatator, consultativ și recomandabil al verificărilor pe teren;
- f) proporționalitate și oportunitate în ceea ce privește durata controlului – exercitarea controlului în cel mai scurt termen posibil, dar nu mai mult decît termenul prevăzut de prezentul articol.

(3) Pentru fiecare beneficiar de subvenții verificat, conform procedurii stabilite, se va întocmi un act de inspecție, de modelul aprobat de autoritatea centrală pentru agricultură, care va cuprinde mențiuni privind:

- a) componența grupului de lucru pentru efectuarea inspecției și a controlului pe teren;
- b) măsura accesată și descrierea succintă a proiectului, cu indicarea sumei solicitate;
- c) obiectul inspecției și programul derulării acesteia;
- d) rezultatele verificărilor și concluzia grupului de inspecții.

(4) Perioada de efectuare a verificărilor va fi una rezonabilă, în funcție de complexitatea cazului, însă nu va depăși 30 zile din momentul inițierii.

(5) Beneficiarii de subvenții sînt obligați să prezinte în termen informația și documentele solicitate în cadrul verificărilor. În cazul refuzului de a prezenta informația și documentele solicitate, Agenția este în drept să respingă cererea de acordare a subvenției, cu informarea producătorului agricol, sau după caz să inițieze restituirea sumelor acordate.

(6) Procedura de verificare în teren, actele ce urmează a fi întreprinse în cadrul verificărilor se stabilesc în manualele de proceduri, aprobate în modul stabilit de autoritatea centrală pentru reglementare.

#### **Articolul 34. Achitarea subvențiilor și plăților directe**

(1) În termen de 5 zile din momentul aprobării deciziei de acordare a subvenției/plății directe, Agenția va perfecta și înainta spre executare ordinele de plată către Trezoreria de Stat.

(2) Plata subvenției/plății directe se va efectua în ordinea depunerii lor la Trezoreria de Stat, în monedă națională, prin virament prin contul unic trezorerial al Agenției.

(3) La primirea ordinelor de plată, Trezoreria de Stat verifică:

- a) încadrarea sumelor în prevederile bugetare aprobate;
- b) concordanța dintre denumirea furnizorului/codul de identificare fiscală cu datele din ordinele de plată depuse de Agenție;

(4) Finanțarea cheltuielilor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural se efectuează în limitele alocațiilor bugetare aprobate și în conformitate cu prognozele de lichidități ale bugetelor, pe măsura încasării mijloacelor bănești la conturile bugetului, ținînd cont de prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 25 iulie 2014, însă nu mai tîrziu de 30 zile din momentul depunerii ordinelor de plată.

(5) Dosarele de subvenționare recepționate peste limita Fondului, în anul în curs, se vor autoriza în limita mijloacelor Fondului din anul viitor și vor avea prioritate la achitarea lor.

### **Articolul 35. Lista de interdicție a producătorilor agricoli**

(1) Lista de interdicție a producătorilor agricoli reprezintă un registru, gestionat de unitatea de implementare, care cuprinde informațiile despre solicitanții/beneficiarii de subvenții care au prezentat, date neveridice, documente false constatate în modul stabilit de organele specializate, inclusiv cei care nu și-au îndeplinit angajamentele asumate.

(2) Ordinea de introducere/excludere în/din Lista de interdicție a producătorilor agricoli se stabilește de Guvern.

## **CAPITLUL VII. SISTEMUL DE INFORMAȚII**

### **Articolul 36. Registrul Digital Agricol**

(1) Registrul Digital Agricol reprezintă un sistem informațional automatizat, în baza căruia se formează resursa informațională departamentală cu privire la producătorii agricoli autohtoni și mijloacele de producție agricolă, create în vederea susținerii procesului de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor de dezvoltare agricolă și rurală.

(2) Concepția creării Registrului Digital Agricol se aprobă de către Guvern.

(3) Mijloacele financiare necesare creării și întreținerii Registrului Digital Agricol se alocă din bugetul de stat.

## **Capitolul VIII. DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII**

### **Articolul 37. Intrarea în vigoare**

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2017, cu excepția prevederilor art. 20, care se vor pune în aplicare la 1 ianuarie 2020.

(2) Situațiile juridice în curs de realizare la data intrării în vigoare a prezentei legi, în a căror privință au fost încheiate contracte de acordare a subvenției, se vor aplica prevederile actelor legislative în vigoare până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Începând cu anul 2020, producătorii neînregistrați în Registrul Digital Agricol nu vor putea accesa subvenții/plăți directe.

### **Articolul 38. Organizarea executării**

Guvernul, în termen de până la 6 luni:

- a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- b) va asigura reexaminarea și abrogarea de către autoritățile administrației publice centrale a actelor lor normative care contravin prezentei legi;
- c) va prezenta Parlamentului propuneri de aducere a legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege.

**PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI**

**NOTĂ INFORMATIVĂ**  
**la proiectul de lege cu privire la principiile subvenționării**  
**în agricultură și dezvoltare rurală**

**Ponderea sectorului agroalimentar în economia națională, 2015:**

În pofida vulnerabilității la presiunile de lobbying și a barierelor pe care le-a întâmpinat în ultimii ani, sectorul agroindustrial a reușit să-și mențină primordialitatea în economia națională, înregistrând o creștere robustă în ultimii ani, atât în termeni absoluți, cât și în raport cu restul industriilor prelucrătoare. Astfel, în anul 2015, conform datelor preliminare agricultura a contribuit la PIB cu circa 11%, antrenând în activități agricole peste 35% din populația activă și acumulând peste 45 la sută din volumul total de exporturi.

**Factori decisivi care au stat la baza creșterii indicatorilor macro:**

Perioada citată a fost caracterizată și de un nivel înalt de mobilizare a resurselor financiare atât interne, cât și externe, destinate dezvoltării, restructurării și modernizării sectorului agroindustrial, precum și diminuării consecințelor negative condiționate de embargourile și calamitățile naturale.

Prin urmare, în ultimii 5 ani, suportul bugetar – cu contribuția substanțială a partenerilor externi de dezvoltare a înregistrat un caracter vădit progresiv: de la 280 mln lei în 2010 – la peste 610 mln lei în 2015.

În total, în perioada de referință au fost acceptate peste 20 mii dosare, fiind achitată beneficiarilor circa 3 mlrd. lei.

**Fundamente legislativ-normative:**

Reieșind din importanța sectorului agrar pentru economia națională a țării, perfecționarea sistemului de subvenționare în agricultură ce constituie o prioritate în politica agrară a statului, eficientizarea acestuia, reprezentând un instrument important în vederea sporirii competitivității și productivității sectorului agroindustrial și reducerii sărăciei în mediul rural.

Prin urmare, în temeiul prevederilor art.2 din Legea bugetului de stat pe anul 2015 nr. 71 din 12.04.2015 și art.21 din Legea nr.243-XV din 8 iulie 2004 privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură și în vederea realizării obiectivelor strategice de dezvoltare a sectorului agroindustrial, stipulate în Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020, a fost elaborat proiectul de Lege cu privire la principiile de subvenționare în agricultură și dezvoltare rurală.

**Domeniile prioritare pentru suport și investiții din cadrul Legii:**

În anul 2015, domeniile de sprijin financiar au fost revizuite integral și racordate la necesitatea realizării obiectivelor de guvernare asumate în cadrul Programului de activitate a Guvernului pentru anii 2015-2018 și a altor documente de politici strategice din sector, ce vizează eficientizarea procesului de acordare a subvențiilor în agricultură prin direcționarea acestora spre domenii cu un potențial de producție cu valoare adăugată înaltă și pentru a spori productivitatea agriculturii și competitivitatea producției agricole.

Prin urmare, reieșind din direcțiile de subvenționare stabilite prin Legea bugetului de stat pe anul 2015 – derivate din Strategia națională de dezvoltare agricolă și rurală pentru anii 2014-2020 și reieșind din impactul/eficacitatea utilizării fondului de subvenționare a producătorilor agricoli în anul 2015, devine imperială asigurarea unei continuități a proceselor de susținere financiară din partea statului, demarate încă în anul 2010, propunând direcționarea acestor mijloace reieșind din prevederile documentelor de politici, care confirmă importanța pe care o atribuie sectorului agroalimentar, precum și mediului rural, respectiv, dezvoltării acestora pe termen lung.

Sistemul actual de subvenționare a producătorilor agricoli se caracterizează prin aplicarea unui mecanism de gestiune și repartizare a resurselor bugetare variabil, ineficace.

Pe parcursul perioadelor de subvenționare a producătorilor agricoli, au fost identificate o serie de dificultăți cu care se confruntă statul, pe de o parte, în procesul elaborării politicilor de subvenționare și producătorii agricoli, pe de altă parte, în condițiile existenței unor incertitudini totale, în procesul planificării și realizării unei investiții. La momentul actual, condițiile de subvenționare, regulile de obținere a suportului din Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli este reglementat prin prevederile Legilor bugetare anuale, precum și de Regulamentul privind modul de distribuire a mijloacelor fondului, aprobat în fiecare an de Guvern. Spre regret, reieșind din lipsa unor criterii clare de stabilire a mărimii Fondului, de la an la an mărimea acestuia suferă modificări, prin urmare, afectând în multe cazuri realizarea obiectivelor strategice la nivel de ramură. Avînd la bază insuficiența mijloacelor financiare, în procesul de elaborare a Regulamentelor de subvenționare, ministerul de ramură întâmpină multiple dificultăți la stabilirea priorităților de subvenționare, mărimea sprijinului financiar acordat pentru măsurile aferente de sprijin, astfel, ducînd la modificarea regulată a regulilor de joc, ca urmare, condițiile de subvenționare, cît și mărimea sprijinului financiar de la an la an pot suferi modificări esențiale. Toate acestea creează incertitudini în rîndurile agricultorilor, iar pe fonul acestora – destabilizarea atragerii investițiilor în sector. Politica statului în domeniul susținerii producătorilor agricoli din Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli trebuie să fie bazată pe principii clar definite, bazate pe calcule, pe analize economice, cu mecanisme de evaluare a impactului și nu în ultimul rînd cu previziuni clare pe termen cel puțin mediu.

O altă problemă în acest domeniu vizează responsabilitatea autorităților implicate în procesul de elaborare și implementare a politicilor de susținere a producătorilor agricoli. De remarcat faptul că, în ultimii 6 ani, statul a întreprins o serie de acțiuni în vederea armonizării infrastructurii instituționale la standardele și rigorile UE. Astfel, prin documentele de politici sectoriale a fost statuat clar că Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare autoritate centrală de specialitate responsabilă de elaborarea și implementarea politicilor de dezvoltare a agriculturii și rurale. A fost instituită Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, autoritate a administrației publice centrale responsabilă de administrarea Fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, precum și a altor fonduri provenite din partea partenerilor de dezvoltare. Mai nou, întru implementarea Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind implementarea Programului ENPARD Moldova – Suport pentru agricultură și dezvoltare rurală, semnat la Chișinău la 26 martie 2015, Agenția respectivă va gestiona mijloacele financiare în mărime de 53 mln. euro, destinate susținerii agriculturii și zonelor rurale, pentru următorii 3 ani. Pe de altă parte, Fondul de subvenționare urmează să crească, iar pe măsura avansării relațiilor bilaterale dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, este necesar ca Agenția respectivă să fie acreditată în vederea conformării la cerințele și rigorile UE. În virtutea progreselor înregistrate (fonduri ale diversilor parteneri de dezvoltare gestionați – Comisia Europeană, Banca Mondială, IFAD, instituirea sistemelor electronice integrate, care permite validarea datelor între ele prin intermediul serviciilor web și facilitarea transferului de date, multitudinea de acțiuni și măsuri menite să contribuie la asigurarea transparenței și debirocratizării sistemului etc.), în percepția mai multor producători agricoli această instituție în continuare are probleme legate de transparență, birocrație excesivă, corupție, etc. Unul din principalii factori ai acestor probleme, ține de finanțarea insuficientă a instituției, inclusiv salarizarea personalului, în cele mai multe cazuri – neechitabilă în raport cu responsabilitățile fiecărui funcționar la examinarea dosarelor de subvenționare.

De menționat faptul că, la moment, activitatea Agenției se efectuează din contul mijloacelor bugetului de stat, iar suma anuală alocată constituie aproximativ 6,5 mln. lei.

Datele din Tabel reflectă structura cheltuielilor AIPA, ponderea acestora în total și evoluția acestora în timp.

Denumirea	anul 2013		anul 2014		anul 2015	
	mii lei	%	mii lei	%	mii lei	%
Retribuire a muncii	3233,7	49,3	3708,9	56,5	3864,8	55,3
Contribuții și asigurări sociale	690,9	10,5	795,5	12,2	825,5	11,8
Prime de asigurări medicale	113,1	1,7	137,6	2,1	154,7	2,2
Cheltuieli de întreținere	2522,8	38,5	1918,50	29,2	2147,0	30,7
Total	6360,5	100,0	6560,5	100,0	6992,0	100,0

Referindu-ne la quantumul remunerației muncii, trebuie de menționat că salarizarea angajaților instituției se realizează conform prevederilor Legii nr. 48 din 22.03.2012 privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, iar salariul mediu a unui funcționar public de execuție nu depășește 2500 lei, în condițiile deținerii unei vechimi în muncă, cu aproximativ 45 % mai mic decât salariul mediu pe economie (stabilit pentru anul 2015). Ca comparație, pot fi luate în calcul salariile primite de angajații unităților de implementare a diferitor proiecte (UCIMPA, IFAD, Unitatea de implementare a Creditului Polonez, filiera Vinului, Oficiu Național al Viei și Vinului, etc.), unde salariile angajaților, practic, cu responsabilități similare, sunt de cel puțin 3 ori mai mari.

O a doua componentă, nu mai puțin importantă, ține și de cheltuielile de întreținere, care includ arenda oficiilor pentru sediul central și secțiile/serviciile regionale – aproximativ 600 mii lei, asigurarea cu rechizite de birou – aproximativ 100 mii lei, achitarea serviciilor de Internet și telefonie fixă – aproximativ 250 mii lei, procurarea combustibilului – aproximativ 200 mii lei, adică pentru circa 10-12 mii litre, ceea ce ar constitui 50% din necesitate, în scopul verificării/monitorizării eficiente a fiecărui proiect pentru care se solicită/acordă subvenția. Actualmente, în unele cazuri aceste cheltuieli sunt acoperite de agenții economici, care asigură reprezentanții AIPA cu transport pentru deplasarea la locul efectuării investiției. Spre regret, bugetul alocat instituției nu permite efectuarea procurărilor echipamentului tehnic și asigurarea cu sisteme informaționale AIPA.

Pentru a crește capacitățile de dezvoltare instituțională, racordate la cerințele și rigorile unei agenții de plăți europene și implicit, ridicarea eficienței serviciilor publice prestate de această, este nevoie de schimbat modalitatea de finanțare și întreținere a acestei Agenții, capabile să asigure independența funcțională a acesteia, iar pentru monitorizarea gradului de conformitate a activității acesteia, instituirea unui organ de supraveghere în cadrul acesteia, format din reprezentanți ai autorităților statului cât și societății civile, or acest principiu de funcționare este specific în mare parte unităților de implementare cu atribuții similare. Nu în ultimul rând, ținând cont de faptul că în



perspectiva schimbării principiului de finanțare, este nevoie de schimbat și statutul instituției, din autoritate a administrației publice centrale în instituție publică, acest lucru va da posibilitatea atragerii mai multor fonduri, inclusiv din partea donatorilor străini, direcționate la întreținerea și dezvoltarea instituțională. Această practică, este destul de răspândită la nivelul țărilor Europene (România, Polonia). Prin schimbarea statutului instituției nu vor scădea responsabilitățile și obligațiunile legate de buna administrare a mijloacelor financiare, dar va crea premise pentru o mai mare independență în activitate, inclusiv atragerea și menținerea resurselor umane competitive, profesionale și oneste.

Soluția oferită de proiectul de lege constă în instituirea taxei de examinare a dosarelor achitate de producătorii agricoli în mărime de 2% din valoarea sumei solicitate. Un simplu calcul arată ca din aproximativ 1 mld lei, mărimea Fondului, 2%, s-ar acumula aproximativ 20 mln lei, ceea ce ar permite triplarea finanțării Agenției – salarizare, întreținere, etc. La moment AIPA dispune de un efectiv de 75 unități. După aprobarea noului principiu de finanțare aceasta va avea mai multă flexibilitate în ceea ce ține de suplinire în cazul majorării fondurilor, sau după caz reducerea acestuia.

O altă problemă aflată în vizorul statului ține de necesitatea acoperirii parțiale a mai multor activități, or în contextul Semnării și ratificării Acordului Aprofundat și Cuprinzător de Liber Schimb cu UE, este necesară creșterea competitivității sectorului, prin minimizarea costurilor de producție și creșterea calității producției. Este evident faptul că, statul mai bine de 10 ani stimulează investițiile în agricultură prin compensarea parțială a investițiilor în procurări de tehnică, diverse echipamente și utilaje agricole, infrastructura postrecoltare, în sectorul zootehnic, plantații, sere, etc. Deși ponderea investițiilor agricole în totalul investițiilor a crescut esențial în ultimii zece ani, această majorare de capital nu este suficientă pentru a opri deprecierea grea a activelor agricole. De asemenea, trebuie avut în vedere și faptul că nu toți producătorii agricoli au capacități financiare de a face investiții în domeniile lor de activitate, astfel, producția obținută de aceștia nu este întotdeauna competitivă, calitativă, omogenă și în cantități suficiente cerințelor pieții. De remarcat faptul că din circa 400 mii producători agricoli, conform datelor statistice, deținători de terenuri agricole, anual doar 4500-5000 producători care fac investiții și beneficiază de resurse financiare din Fond. Astfel, pentru a stimula în continuare prelucrarea suprafețelor de terenuri agricole, reintroducerea în circuitul agricol a terenurilor neprelucrate, statul trebuie să vină cu un pachet de măsuri financiare, similar ca abordare celor din UE și anume plățile directe pe suprafață, care vor avea drept obiectiv compensarea parțială a cheltuielilor de prelucrare a acestora. Important de subliniat că, de aceste plăți vor putea beneficia producătorii agricoli cu suprafețe de la 1 ha de teren agricol prelucrat, iar suma plății se va calcula reieșind din cultura cultivată, disponibilitatea financiară a statului, condiționând cel puțin 50% din mărimea Fondului destinat pentru aceste plăți. Se preconizează ca, aproximativ 600 mln lei anual vor constitui plăți directe care vor acoperi aproximativ 1,5-1,7 mln ha care se prelucrează la moment în scopuri agricole, adică în mediu un producător agricol ar trebui să beneficieze de aproximativ 350-400 lei per hectar. Desigur aceste plăți vor crește în timp, pe măsura majorării Fondului național pentru Agricultură și Dezvoltare Agricolă.

Mecanismul de acordare, mărimea anuală a plății directe se va stabili de Guvern.

Schimbările structurale rapide produse în economia țării au provocat apariția unor noi oportunități de angajare în câmpul muncii, altele decât în sectorul agricol, astfel condiționând migrarea populației din zonele rurale. Procesul de migrare a cunoscut două aspecte: migrarea internă, de la rural la urban și migrarea externă, de la nivel local spre piețele de muncă din străinătate în căutarea unor venituri mai mari. În vederea menținerii/creșterii a nivelului de ocupare

a muncii în sectorul agricol și implicit în satele republicii, statul trebuie să încurajeze tinerii, femeile care se instalează într-o exploatare agricolă din zonele rurale. Această experiență la fel este pe larg răspândită în UE. Același lucru ne propunem și noi, prin politicile de subvenționare să stimulăm cu adaosuri procentuale aceste categorii de persoane.

Reieșind din cele expuse, ne propunem ca prin acest proiect de lege să perfecționăm sistemul de subvenționare a producătorilor agricoli din RM, ajustarea acestuia la bunele practici europene, mai cu seamă:

1) Planificarea și stabilirea măsurilor de sprijin pasibile de subvenționare conform Strategiei naționale de dezvoltare agricolă și rurală pentru o perioadă de cel puțin 5 ani, asigurând astfel, o continuitate a măsurilor de sprijin a producătorilor agricoli, demarate din anul 2010.

2) Stabilirea principiile generale ale politicilor statului în domeniul încurajării și stimulării producerii agricole și dezvoltării rurale, noviațiile în acest sens constituind legiferarea și implementarea directă a:

- principiului previzibilității și stabilității reglementărilor juridice;
- principiul transparenței decizionale;
- principiul continuității proceselor de susținere a producătorilor agricoli;
- principiul eficienței;
- principiul asumării responsabilităților de către beneficiarii de subvenții.

3) Fixarea principiului de formare a Fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, mărimea căruia va fi stabilită anual prin Legea bugetului, dar va fi raportată la veniturile bugetare anuale și, care nu va fi mai mic de 4% la sută din totalul veniturilor bugetare;

4) Clasificarea producătorilor agricoli în producători agricoli mici, mijlocii și mari, criterii caracteristice definițiilor prevăzute în Legea nr. 206-XVI din 07.07.2006 privind susținerea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii, adaptate la specificul sectorului agricol, fiind definite în dependență de suprafețele de teren prelucrate de producătorii agricoli.

5) Implementarea unui sistem nou de monitorizare a rezonabilității costurilor investițiilor, în vederea neadmiterii majorării artificiale a valorii investițiilor cu scopul beneficiii de subvenții mai mari, nejustificat, în condițiile în care subvenția pentru investiții se calculează din cheltuielile realizate, confirmate prin facturi, plăți, etc. De menționat faptul că în UE se implementează un astfel de mecanism, care are drept obiectiv asigurarea susținerii investițiilor reale realizate de producătorii agricoli. Acest sistem va consta în elaborarea unui soft electronic de evidență și monitorizare a prețurilor de vânzare pentru tehnică agricolă, diverse utilaje și echipamente.

6) Legiferează atribuțiile autorității administrative centrale în domeniul agriculturii, inclusiv, statutul juridic și prerogativele Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, ca unitate de implementare a Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și a Zonelor Rurale. De menționat că, Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli va fi redenumit în Fond național, reieșind din faptul că agricultura rămîne a fi o ramură strategică în politicile statului și de rînd cu această, dezvoltarea rurală, care cuprinde peste 50% din populația țării, prin urmare se impune necesitatea ridicării valorii și ponderii acestui Fond la rang de național.

7) Consemnează criteriile generale și speciale de eligibilitate pentru beneficiarii de subvenții, pentru a crea o mai bună previziune pentru cei care investesc în sector, pentru a-și putea planifica cheltuielile și respectiv veniturile.

8) Stabilește direcțiile primordiale de dezvoltare a sectorului agroalimentar, susținute din Fondul de subvenționare a producătorilor agricoli;

9) Fixează abordările definitorii dintre producătorii mari, mici și mijlocii și stabilește facilitățile pentru tinerii fermieri și măsurile de stimulare a producătorilor autohtoni de utilaje și echipament;

10) Acordarea subvenției pentru investiția efectuată și aplicarea treptată, începând cu 2018, a plăților directe la hectar de teren prelucrat, cu abordarea exhaustivă a criteriilor de acordare a acestora;

11) Stimularea eficienței utilizării resurselor naturale, umane, financiare, prin promovarea și implementarea agriculturii ecologice;

12) Înviorarea climatului de afaceri în zonele geografice defavorizate;

13) Susținerea tinerilor producători agricoli/femeilor, investițiilor realizate în zonele defavorizate (identificate conform unor principii clare de către Guvern), prin majorarea cuantumului subvențiilor, posibilitatea acordării subvențiilor în avans;

14) stimularea extensiunii și formării profesionale a producătorilor agricoli, având în vedere faptul că nu întotdeauna aceștia au capacități și aptitudini la pregătirea pachetelor de documente în vederea accesării anumitor fonduri;

15) Stabilirea criteriilor generale și speciale de eligibilitate a dosarelor de subvenționare, condițiile de depunere, examinare, verificare și achitare a lor, inclusiv responsabilitatea autorităților responsabile de aceste procese.

În contextul celor expuse considerăm primordială aprobarea Legii cu privire la principiile de subvenționare în agricultură și dezvoltare rurală, în vederea continuării/consolidării procesului de subvenționare și, implicit, a eficientizării utilizării mijloacelor bugetare respective.

  
Ion BALAN,  
Deputat în Parlament